

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“

200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„Každý dobře ví, že císař Ferdinand místo obyčejné formy „z Boží Milosti“ počal se psáti jen prostě konstitučním císařem. Z „Boží Milosti“ nevykládává se nikdy v pobožnost, nýbrž jako by králové od Boha národy do své poddanosti byli obdrželi, což ale od žádného rozumného věřiti se nemůže, poněvadž dobře víme, že králové od Boha nepovstali, nýbrž tak dobře jako každý jiný člověk své povinnosti na světě mají. Bůh nestvořil krále, on stvořil člověka“.

(Národní noviny č. 203, 5. 12. 1848, s. 799)

II.

Panovník Ferdinand, jako rakouský císař první, jako český král pátý (byl posledním českým korunovaným králem v roce 1836) se stal po příslibu konstituce ve veřejnosti mimořádně ctěným panovníkem. Jeho zdravotní (psychický) stav byl ale pro další vládnutí komplikací, zejména v době takových změn, jaké rakouská monarchie prožívala během revolučních událostí. Proto se jednalo o jeho nástupce, který by nebyl zatížen nejen zdravotně, ale ani předešlými sliby a rozhodnutími z jara 1848. Sám Ferdinand děti neměl. Jeho nástupcem se nestal ani jeho bratr arcivévoda František Karel, ale zásluhou vlivu arcivévodkyně Žofie, arcivévodovy manželky se jím stal jejich nejstarší syn, sotva osmnáctiletý František Josef I. Ke změně na trůnu došlo v sobotu 2. prosince 1848 při slavnostním aktu v Olomouci, kde tehdy dvůr sídlil. Ve svém nástupním manifestu panovník potvrdil, že chce postupovat „také“ „ve srozumění s národy“. Pozornost vzbudila hned úvodní titulatura, že je znovu panovníkem „z boží milosti“. Vláda tohoto císaře pak trvala bezmála 68 let, do císařovy smrti 21. listopadu 1916.

III.

Otto Urban, *František Josef I.*, Praha 1991.

